

Blóðtrýstheilivágur kann hjálpa ímóti blóðruhálskrabba

Ein nýggj kanning vísir, at vandin fyri at doyggja av krabbameini í blóðruhálskertlinum kann vera upp til 85 prosent minni, um fólk taka heilivág ímóti ov høgum blóðtrýsti

Norskir granskarar eru komnir eftir, at sonevndir betablokkar, sum er heilivágur, ið verður brúktur ímóti ov høgum blóðtrýsti og hjartatrupulleikum, kunnu hjálpa teimum, sum líða av krabbameini í blóðruhálskertlinum - og kanska eisini øðrum krabbameini.

- Sjúklingar við krabbameini í blóðruhálskertlinum verða ikki frískir av at brúka betablokkar, men teir kunnu liva longri ella halda sjúkuni niðri, sigur professarin Kristin Austlid Taskén, sum var stigtakari til kanningarnar, við norska kringvarpið.

Í kanningunum hava teir norsku granskararnir kannað og samanborið upplýsingar frá 6.615 monnum við skrásetingar hjá Krabbameinsskrásetingini og teirri skrásetingini, sum staðfestir, hvørjum fólk eru deyð av. Granskararnir skrásettu, hvørjir menn høvdu krabbamein í blóðruhálskertlinum, hvønn heilivág teir brúktu, og hvussu teir høvdu tað.

Kanningarnar vóru á ein hátt framhald av einari kanning, sum bleiv gjørd í Oslo í 1970-árunum, tá granskarar royndu at skráseta orsökirnar til trupulleikar við hjartanum og blóðrenslinum. Men granskararnir kannaðu ikki, um betablokkar høvdu nakra ávirkan á vandan fyri at doyggja av krabbameini í blóðruhálskertlinum, og hetta settu

Sjúklingar við krabbameini í blóðruhálskertlinum, og sum fáa hormonviðgerð, kunnu fáa gagn av blóðtrýstheilivági og øðrum sokallaðum betablokkum, tí teir kunnu forða fyri, at sjúkan breiðir seg og harvið minka vandan fyri, at sjúklingurin doyir av sjúkuni

Mynd: NRK

Kristin Austlid Taskén og hennara granskarar sær nú fyri at kannar.

Kann forða breiðingini

Vanliga verða sjúklingar við krabbameini í blóðruhálskertlinum viðgjørdir við skurðviðgerð, strálum, hormonviðgerð ella kyknueitran, samstundis sum fylgt verður við sjúklinginum og sjúkuni. Í teimum norsku kanningunum vísti tað seg, at sjúklingar, sum vóru í hormonviðgerð, fingtu tann størsta ágóðan av betablokkum.

Granskararnir kannaðu 35 sjúklingar, sum gingtu til hormonviðgerð, og sum brúktu betablokkar, og gongdin hjá teimum bleiv so

samanborin við gongdina hjá 228 sjúklingum, sum eisini gingtu til hormonviðgerð, men sum ikki brúktu betablokkar. Munurin var týðilgur. Tí samanberingin vísti, at av teimum, sum brúktu betablokkar, doyðu 85 prosent færri enn av teimum, sum ikki brúktu teir.

- Kanningarnar eru ikki nóg umfatandi, til at vit kunnu siga sum niðurstøðu, at blóðtrýstheilivágur og aðrir betablokkar virka við vissu. Men okkara tøl vísa, at 28 prosent av sjúklingunum við blóðruhálskrabba, sum fingtu hormonviðgerð, doyðu av sjúkuni. Av teimum, sum høvdu brúkt betablokkar umframt hormonviðgerðina, doyðu bara níggju prosent, sigur granskarin Helene Hartvedt Grytli við NRK.

- Í dag er eingin lekjandi viðgerð fyri ágangandi krabbamein í blóðruhálskertlinum, men tað er mælt til at brúka betablokkar til at forða sjúkuni at breiða seg, tí tað er tað, sum teir flestu

sjúklingarnir doyggja av, leggur Kristin Austlid Taskén afturat.

Færri tilburðir

Krabbamein í blóðruhálskertlinum er tann krabbameinssjúkan, sum flestir menn í Noregi fáa, og tøluni hjá Krabbameinsskrásetingini vísa, at í 2010 fingtu 4.210 menn staðfest sjúku. Hinvegin er tað jaliga hent, at tey seinastu trý árinu eru munandi færri tilburðir staðfestir, men granskarar duga ikki rættliga at siga, hví so er.

Teir ásanna kortini, at orsøkin kann vera tann einfalda, at færri royndir eru tiknar tey seinastu trý árinu, og at tøluni tí eru tað minni í hagttølunum.

Ein onnur frágreiðing kann sambært Krabbameinsskrásetingini vera, at í 2007 staðfestu lækarnir nógv tilburðir, sum høvdu blivið staðfestir seinni, ella sum kanska ongantið høvdu komið undan kavi. At so nógvir tilburðir vórðu staðfestir tá kann vera ein orsök til, at talið hevur verið minkandi tey seinastu árinu, sigur skrásetingin.

Ískoyti til krabbameinssjúklingar

Hóast tær rættliga greiðu ábendingarnar tora teir norsku granskararnir ikki at gera ta niðurstøðu, at

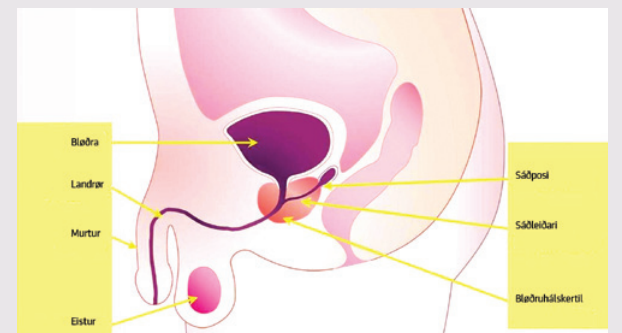
sjúklingar við krabbameini í blóðruhálskertlinum eiga at fáa blóðtrýstheilivág ella aðrar betablokkar. Hinvegin siga teir, at váðin ella vandin við at lata sjúklingarnar taka tilíkan heilivág er lítill.

- Betablokkar eru bíligur heilivágur, sum tey flestu tola, og hjáárinu eru fá, og sjúklingar við krabbameini í blóðruhálskertlinum kunnu brúka hann sum eitt slag av ískoytisheilivági, sigur Grytli við NRK.

Teir norsku granskararnir mæla til fleiri kanningar fyri at fáa fullkomna greiði á, um betablokkar hava eina jaliga ávirkan á sjúklingar

við krabbameini í blóðruhálskertlinum. Teir hava longu fyrireikað seg til at fara undir eina kanning afturat, og tá er ætlanin at fáa staðfest, í hvørjum sambandi betablokkar geva tað besta úrslitið. Eitt nú siga teir tað vera áhugavert at fáa at vita, um tað bara ber til at fáa gagn av betablokkum saman við hormonviðgerð, ella um teir gera mun, sama hvat annað verður gjørt.

- Og hvør veit? Kanska fer tað at vísa seg, at eisini aðrir krabbameinssjúklingar kunnu fáa gagn av at taka blóðtrýstheilivág og aðrar betablokkar, sigur Kristin Austlid Taskén við norska kringvarpið.

Krabbamein í blóðruhálskertlinum (prostatakabbi)

Krabbamein í blóðruhálskertlinum er tað mest vanliga slagid av krabbameini, sum menn fáa.

Blóðruhálskertilin (prostata) er eins og ein ringur og liggur rúndan um tann innasta partin av landrørinum beint undir bløðruni.

Kertilin framleiðir sæðvætu og ger, at sæðkyknurnar kunnu fæst fram.

Sjúkueyðkenni:

Vanliga eru eingi sjúkueyðkenni ta fyrstu tíðina. Tey koma vanliga ikki, fyrr enn krabbasvullurin veksur og breiðir seg.

Veksur krabbasvullurin, kann tað elva til trupulleikar við at lata vatnið. Menn noyðast oftari á vc, og ólag kann koma á vatnlatingina.

Krabbamein í blóðruhálskertlinum kann eisini elva til pínu í sambandi við avgongu, tí at svullurin kann forða sæðnum at sleppa vegin fram.

Krabbamein í blóðruhálskertlinum kann breiða seg til beinagrindina. Hetta kann geva nógv pínu, og ein kann kenna seg stívan í rygginum og beinunum. Sjúkan kann eisini elva til brot á beinagrindina.

Kelda: Norska Helsebiblioteket

Ætlanin er at gera fleiri kanningar, og kanska fer tann næsta at vísa, at heilivágur til blóðtrýstið eisini kann gagna sjúklingum við øðrum krabbameinssjúkum enn krabbameini í blóðruhálskertlinum

Mynd: Sosialurin